

EEN STORM EN EEN BEGRAFENIS

De wind loeide. Regen kletste tegen de ramen. De veerboot maakte een slingerbeweging toen een golf vies, bruin water tegen de zijkant sloeg en een angstig ogenblik lang dacht Flip dat ze zouden kapseizen. Zijn keel was droog en zijn hart bonsde in zijn oren. Hij kneep zijn ogen stijf dicht en verwachtte dat de zee hem elk moment zou opslokken.

Toen richtte de boot zich weer op en ploegde verder door het deinende water, op weg naar Mossum, het kleine eilandje dat Flips nieuwe thuis zou worden. Flip verheugde zich daar niet op. Hij voelde zich ongelukkig. Hij was nog nooit op het eiland geweest en kende er niemand. Niemand behalve de zwijgzame, dreigende figuur naast hem.

Oom Andries.

Flip was bang voor oom Andries. Hij was al bang voor hem vanaf het moment dat ze elkaar twee dagen geleden hadden ontmoet toen hij naar de stad was gekomen om de begrafenis van zijn broer te regelen. Zijn broer was Flips vader. En omdat Flips moeder hem drie jaar geleden had achtergelaten en nooit

meer iets van zich had laten horen, was de twaalfjarige Flip moederziel alleen op de wereld.

Met de komst van zijn oom voelde Flip zich nog eenzamer. Hij was het huis binnengestapt waar Flip woonde, had de jongen van top tot teen bekeken en toen gezegd: 'Ik ben de oudere broer van je vader. Je moet me oom Andries noemen.' Hij was een lange man met een groot hoofd dat extra groot leek omdat zijn haar zo kort geknipt was dat de achterkant en de zijkanten bijna kaal waren. De mouwen van zijn jasje en zijn broekspijpen waren te kort, waardoor zijn handen en voeten uitstaken. Hij torende boven Flip uit als een zwijgende reus die op een antwoord wachtte.

Toen fronste hij zijn wenkbrauwen. 'Geven jullie mensen elkaar geen hand hier in de stad?' vroeg hij. 'Waar ik vandaan kom, beschouwen we dat als goede manieren.'

Flip was zo verbaasd dat hij niets terugzei. Hij had nog nooit in zijn leven een foto van zijn oom gezien. Wat het nog verwarrender maakte, was dat oom Andries met een zwaar, noordelijk accent sprak dat Flip maar moeilijk kon verstaan. Omdat hij zich zo moest concentreren om te begrijpen wat zijn oom zei, vergat hij te groeten.

'Ik denk,' vervolgde oom Andries, 'dat je vader niet de moeite heeft genomen om je dat bij te brengen. Dat verbaast me niet.' 'Het... het spijt me,' begon Flip en hij stak alsnog een trillende hand uit.

Maar oom Andries was de kamer al uitgelopen. Hij nam Flip mee terug naar de kelderwoning waar Flip met zijn vader had gewoond, en liep toen de deur uit om met de huisbaas te gaan praten. Daarna ging hij de stad in. Toen hij terugkwam, zei hij dat alles voor de begrafenis was geregeld. Hij zei ook dat de papieren geregeld waren, zodat Flip bij hem kon komen wonen en dat Flip nu alles wat hij mee wilde

nemen moest inpakken in twee koffers. Twee maar. Daarna had hij het avondeten voor hen beiden gekookt en was naar bed gegaan. Niet één keer had hij Flip gevraagd hoe het met hem ging.

Ook de volgende dag vroeg hij dat niet. Ze stonden allebei op, ontbeten zwijgend en namen hun koffers mee naar de begraafplaats. Daar gingen ze samen naast het graf staan en luisterden naar de dominee die ernstige woorden sprak. Flip deed zijn best om op te letten, maar kon zich niet concentreren. Hij miste zijn vader, maar hij miste zijn moeder nog meer. En het enige wat hij kon doen terwijl hij naast zijn oom stond, was over de grafstenen heen naar de poort van de begraafplaats kijken en hopen, hartgrondig hopen, dat ze opeens aan zou komen lopen. Al was ze jaren geleden bij hen weggegaan, toch kon Flip niet geloven dat ze hem hier alleen zou laten staan.

Maar ze kwam niet. En Flip voelde zich nog eenzamer. Plotseling realiseerde hij zich dat de plechtigheid voorbij was. Hij keek op en zag dat oom Andries de dominee een hand gaf, toen wat aarde pakte en dat langzaam op de kist liet vallen.

‘Het is tijd om te gaan,’ zei hij.

Nog geen half uur later zaten ze al in de trein op weg naar het noorden. Flip drukte zijn neus tegen het raam en zag hoe de grachten, de bruggen en de drukke stoepen van Amsterdam verdwenen. Ze maakten plaats voor kilometers en kilometers vlakke weilanden met schapen en koeien. Hij vroeg zich af of hij zijn huis ooit nog zou terugzien.

De boot schommelde weer wild en Flip schrok op uit zijn gedachten. In de verte zag hij een vaag streepje land, wat betekende dat ze er bijna waren. Maar de lucht was nu nog donkerder en het stormde nog harder. Golven met schuim-

koppen beukten tegen de zijkant van de veerboot. Flip, die nooit de zee had gezien, was doodsbang. Hij klemde zich elke keer dat de boot griezelig schuin hing wanhopig aan zijn koffer vast en bad dat de reis snel voorbij mocht zijn. Hij wist zeker dat hij elk moment kon gaan overgeven. En als hij niet zou overgeven, bedacht hij, zou dat komen doordat de veerboot was gezonken en iedereen aan boord was verdronken.

Oom Andries, die naast hem zat, lette helemaal niet op het weer. Hij leek zich niet eens van de storm bewust te zijn. Hij zat kaarsrecht met zijn armen over elkaar geslagen en staarde uit het raam alsof de zon scheen en de zee spiegelglad was. Uiteindelijk hoefde Flip toch niet over te geven. En terwijl de minuten verstreken en de haven van Mossum steeds dichterbij kwam, begon de wind af te nemen en werd de zee kalmer. Al snel schommelde de veerboot helemaal niet meer en voer hij rustig de haven binnen. De bemanning gooide de touwen naar de mannen aan wal, zodat die het schip konden vastleggen. De andere passagiers zochten hun bezittingen bij elkaar en maakten zich klaar om van boord te gaan.

Maar oom Andries bleef op zijn stoel zitten. Hij keek naar Flip. 'Ik moet je wat zeggen,' zei hij.

Flip, die nog steeds misselijk was, wachtte zwijgend en gespannen af.

'Je vader en ik waren geen vrienden,' zei oom Andries. 'Wist je dat?'

Flip had geen idee wat hij daarop moest zeggen, dus knikte hij alleen maar.

'Hij was lui,' vervolgde oom Andries. 'Hij hield niet van het werk op de boerderij. Toen onze vader stierf, vertrok jouw vader en ging hij naar Amsterdam. Hij werd een dief. Daarom spraken we elkaar niet meer nadat hij was weggegaan. Want

ik houd niet van dieven. Als je op deze wereld iets wilt hebben, moet je ervoor werken. Je kun het niet zomaar pakken, zoals jouw vader.'

Vóór hen gingen de passagiers bij de uitgang in de rij staan. Oom Andries had zich nog steeds niet verroerd.

'Ik vertel je dit,' ging hij verder, 'omdat ik wil dat je weet wat je van me kunt verwachten. Ik vertrouwde mijn broer niet en ik weet niet of ik jou wel vertrouw. Je hebt misschien veel slechte gewoonten van hem overgenomen. Maar ik ben nu je nieuwe vader, dus zal ik voor je zorgen. Dat is mijn plicht. Mijn vrouw Elke is je nieuwe moeder en mijn dochter Laurentia is je nieuwe zus. Je moet ze allebei met respect behandelen. Je moet ook doen wat ik zeg en je mag me niet tegenspreken, want kleine jongens geven hun vader geen weerwoord. En dat,' besloot hij, 'is alles wat ik te zeggen heb. En nu gaan we van boord.'

Hij stond op, pakte zijn eigen koffer en één van Flips koffers en liep weg zonder om te kijken. Flip volgde hem met tegenzin. In zijn ene hand droeg hij de tweede koffer, de koffer die hij steeds angstvallig bij zich gehouden en zelf gedragen had, op weg van huis naar de begraafplaats en daarna naar het station.

Dat was moeilijk geweest. Heel moeilijk. De koffer was zo zwaar geweest dat hij onder het lopen steeds tegen zijn benen stootte, hoe vaak Flip hem ook van de ene hand in de andere had overgenomen. Nu hij hem over de loopplank van de boot zeulde was het net zo moeilijk, want niet alleen had hij last van stijve vingers, maar door de zeereis nu ook een maag die van slag was en wiebelige benen. Maar hij liet zich niet kennen. Hij liet niet merken hoe hij zich voelde. Het laatste wat hij wilde was dat zijn oom erachter kwam wat er in de koffer zat. Dat was zo belangrijk dat dat niet mocht gebeuren.

Toen hij aan wal stapte, dreven de wolken boven zijn hoofd even uiteen en viel er een bundel stralend zonlicht over de haven. De toeristen die vóór hen liepen klaptten en juichten vrolijk.

Flip, die nog aan de laatste woorden van oom Andries dacht, had zich nog nooit zo eenzaam gevoeld.

MOSSUM

An het einde van de loopplank stond een paardenkar waarop een blonde vrouw en een meisje zaten te wachten. Toen Flip en zijn oom kwamen aanlopen, klom de vrouw van de kar en liep ze naar hen toe.

‘Dit is mijn vrouw,’ zei oom Andries. ‘Ze heet Elke. Je moet haar tante Elke noemen.’

‘Ik heet Elly, hoor,’ zei ze. ‘Zo noemt iedereen op het eiland me.’ Maar ze glimlachte terwijl ze het zei en ze gaf haar man een kus op zijn wang om hem welkom thuis te heten.

‘Ik vind Elke mooier,’ hoorde Flip zijn oom mompelen terwijl hij zijn koffers op de wagen zette.

‘Nou, je bent de enige,’ zei ze.

Maar ook dat zei ze met een glimlach. Het leek wel of haar gezicht was gemaakt om te lachen. Het straalde in de sombere omgeving en gaf Flip het gevoel dat hij iets minder eenzaam was.

‘Wat erg van je vader,’ ging ze verder. En in tegenstelling tot haar man leek ze oprecht verdrietig om het overlijden van haar zwager. ‘Maar nu je hier bent, hoop ik dat je ge-

lukkig zult worden. Ik hoop dat je je nieuwe thuis fijn zult vinden.'

Oom Andries keek naar het meisje dat ongeduldig zat te wachten tot ze zou worden voorgesteld. 'Dit,' zei hij, 'is je nichtje Laurentia.'

'Maar iedereen noemt me Renske, hoor,' zei ze terwijl ze van de kar sprong en naast haar moeder ging staan. 'Dat is een afkorting van Laurentia. Ik ben zeven. Ons paard heet Leila. Kom jij echt uit Amsterdam?'

Flip knikte. Maar moeder en dochter hadden hetzelfde noordelijke accent als oom Andries en hij moest zijn best doen om te begrijpen wat ze zeiden. Zijn jeugd in Amsterdam had hem hier niet op voorbereid en hij vroeg zich af of het zo moeilijk zou blijven om de eilandbewoners te verstaan.

'Is het waar dat daar overal waar je kijkt water is?' vroeg Renske. 'En vallen de huizen echt in het water? Mijn vriendin Loes zegt dat de huizen in Amsterdam steeds in de grachten vallen. Zij is mijn penvriendin. Ik schrijf met haar. Ze woont in Groningen en ze heeft televisie. Had jij ook televisie?'

'Nee,' zei Flip.

'Wij ook niet,' zei Renske. 'Wij zijn arm.'

'Wij zijn niet arm!' zei tante Elly. 'We hebben alleen geen geld.'

'Wat is het verschil?' vroeg Renske.

'Alles!' zei tante Elly.

Renske trok een pruillip. 'Loes zegt dat je wel arm moet zijn als je geen televisie hebt.'

'In mijn kast liggen kaarsen die meer verstand hebben dan jouw vriendin Loes,' zei tante Elly. 'En wat zij over Amsterdam weet, past in het koppie van een muis. En dan is er nog ruimte voor een boekenkast.'

Flip schoof wat naar zijn tante toe om haar beter te kunnen

horen. Het drong pas tot hem door dat hij naast het paard kwam te staan toen zowel tante Elly als Renske met grote ogen naar hem keken.

‘Wat krijgen we nou?’ zei tante Elly stomverbaasd. ‘Dat heeft ze nog nooit gedaan.’

‘Wat niet?’ fluisterde Flip, zich zenuwachtig afvragend of hij iets verkeerd had gedaan.

‘Leila,’ zei Renske. ‘Ze is bang voor vreemden. Ze laat nooit iemand dichtbij komen.’

En dat was waar. Leila reageerde niet schichtig op Flip. Ze boog zelfs haar hoofd om aan zijn zakken te snuffelen. Toen hij zich naar haar omdraaide, blies ze warme lucht in zijn gezicht.

‘Ze vindt je leuk!’ giechelde Renske.

‘Volgens mij ook,’ viel tante Elly haar bij. ‘Houd je van paarden?’ vroeg ze aan Flip.

‘Ik heb nog nooit een paard van dichtbij gezien,’ antwoordde hij. Hij verbaasde zich over Leila’s gedrag, maar moest toegeven dat hij het wel leuk vond. Hij vond de nabijheid van het paard kalmerend. Troostend.

‘Nou, als ze allemaal zo reageren,’ zei tante Elly, ‘dan zit je goed op Mossum. We hebben hier heel veel paarden.’

Oom Andries zat al op de bok van de wagen. ‘Kunnen we nou gaan?’ wilde hij weten. ‘Ik ben lang genoeg van de boerderij weggeweest. Er ligt nog een hoop werk op me te wachten.’

‘Het enige wat er op jou wacht, is het avondeten,’ zei tante Elly terwijl ze naast hem op de bok klom. ‘Hendrik heeft alles al gedaan en meneer Hofstra heeft gistermiddag geholpen. Alles loopt op rolletjes.’

‘Dat bepaal ik wel,’ mompelde oom Andries.

Tante Elly glimlachte alleen maar.

Terwijl hij zijn koffer stevig bleef vasthouden, klom Flip achterop de wagen en ging hij naast Renske zitten. Toen ze wegreden, zag hij een meisje naar hem kijken.

Ze was zo mager als een lat en haar lange piekhaar was zo blond dat het bijna wit was. Haar ogen waren groot en rond en stonden in een gezicht dat nog lichter was dan haar haren. In haar hand hield ze een teddybeer. Ze knipperde niet met haar ogen en verroerde zich niet. Ze staarde alleen maar. Maar toen er drie jonge knullen aan kwamen lopen, schoot ze achter een stapel houten pallets en verdween ze.

Eén van hen gooide een steen naar haar.

Tante Elly sprong overeind. ‘Laat dat meisje met rust!’ riep ze. ‘Anders kom ik van de kar af en gooi ik iets naar jullie!’ De jongens lachten. Tante Elly sprong van de kar af en wilde achter hen aan gaan, maar zodra ze dat deed, renden ze een wit gebouw aan het einde van de straat in.

‘Die jongens van Mesman,’ zei ze hoofdschuddend tegen oom Andries. ‘Ze gingen de tuin van meneer de Groot in, slopen het kippenhok binnen en maakten alle eieren kapot.’

‘Heeft hij ze gezien?’ vroeg hij.

‘Nee, hij heeft ze alleen maar gehoord,’ zei tante Elly. ‘Hun vader zei toen natuurlijk dat er geen bewijs was en weigerde iets te doen.’

‘Wie zijn de jongens van Mesman?’ vroeg Flip aan Renske.

‘Hun vader is meneer Mesman,’ zei ze. ‘Het hotel is van hem. Papa zegt dat hij het hele eiland wil hebben en dat...’

‘We praten niet over de familie Mesman,’ zei oom Andries zonder om te kijken.

‘Waarom niet?’ vroeg Renske.

‘Daarom niet!’ zei hij en dat was het einde van het gesprek. De wagen reed het dorp binnen. Het was niet zo groot, niet veel meer dan twee straten met hoge iepen erlangs die op

een kruispunt in het midden bij elkaar kwamen. Aan één kant van het kruispunt stond het hotel.

Aan een andere kant stond een rode bakstenen kerk met een hoge, vierkante toren die Flip vanaf de veerboot had gezien. Hij zag grote scheuren bovenaan, onder het dak. Voor de kerk stond een bord dat mensen opriep geld te geven voor reparaties.

Flip zag een slager en een bakker, een groenteboer en een café, en een heleboel kleine huisjes met witte muren, grijze pannendaken en kleine voortuintjes met keurig geknipte heggen. Het was ook stil. Het enige wat hij hoorde, op het ruisen van de regen na, was het klip-klop-klip van Leila's hoeven op de straat.

Renske vertelde hem dat er maar twee auto's op het eiland waren. De ene was van de dokter en de andere van meneer Mesman. Niemand anders kon er een betalen, zei ze, dus als je ergens naartoe wilde, liep je, fietste je of ging je met paard-en-wagen. Het leek in niets op Amsterdam met zijn rinkelende trams en voorbij razende auto's en overal lopende en pratende mensen. Flip had nog nooit van zijn leven zo'n stilte meegemaakt en hij vroeg zich af wat er op Mossum te doen was. Het leek zo saai.

Niet ver van het dorp was de boerderij van oom Andries. Het gezin woonde in een klein huisje waarvan de benedenverdieping bijna helemaal in beslag werd genomen door een ruime, open keuken die smetteloos schoon was. Heel anders dan Flips donkere, armoedige kelderwoning in Amsterdam. Daar had de zon nooit door de ramen geschenen.

Toen hij eenmaal in de keuken was, keek Flip hoe Renske naar twee deuren in de muur rende en de kast opendeed. Toen hij beter keek, drong het tot hem door dat het geen

kast was, maar een klein bed, met een doorgestikte deken en een lappenpop op een dik kussen.

‘Hier slaap ik,’ zei ze trots. ‘Papa sliep hier toen hij klein was. En zijn papa ook.’

‘Is er boven geen slaapkamer?’ vroeg Flip.

‘Jawel,’ zei ze. ‘Maar daar is er maar één. Die is van papa en mama.’

En waar, dacht Flip, moet ik dan slapen?

Daar kwam hij na het eten achter toen tante Elly een gaslamp aanstak en hem over het erf van de boerderij naar de stal bracht. Het was een oud, doorgezakt gebouw dat door massief houten balken overeind werd gehouden. Boven een paar paardenboxen en een rij betonnen koeienstallen en melkapparatuur was een houten zoldering. Het grootste gedeelte ervan lag vol met hooi- en strobalen, maar in een hoek was een deur. Tante Elly deed hem open en een knus, klein kamertje met een bed in de ene hoek en een ladekast in de andere werd zichtbaar.

‘Hier maakte jouw overgrootvader vroeger klompen voor de eilandbewoners,’ zei ze. ‘In de tijd dat mannen nog niets anders aan hun voeten droegen. Wij hebben het al jaren niet gebruikt, dus leek het ons wel geschikt voor jou. Het spijt me, maar hier is geen elektrisch licht. Dat kunnen we ons hier op dit moment niet veroorloven. Maar het is hier wel warm en het is droog. En het is voor jou alleen, dus je wordt hier niet gestoord als je dat niet wilt.’

Ze liet hem zien hoe de lamp werkte, wenste hem welterusten en liep weg. Flip pakte zijn kleren uit en borg ze op. Daarna schoof hij zijn twee koffers onder het bed. Hij schoof de zware koffer achterin zodat niemand hem kon zien.

Toen hij overeind kwam, keek hij uit het raam. Aan het einde van de weg die naar het dorp leidde, stond het meisje met het

witte haar. Ze klemde haar teddybeer tegen zich aan en keek omhoog. Toen ze zag dat Flip terugkeek, draaide ze zich snel om en ging ze er door de weilanden vandoor. Binnen een minuut was ze als een spook uit het zicht verdwenen.